

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Бібліотека*

Серія «Основи бібліотечно-бібліографічних знань»

***ОРГАНІЗАЦІЯ КНИЖКОВОЇ
ВИСТАВКИ***

методичні рекомендації

Вінниця 2013

УДК 022.4
ББК 78
О-64

Організація книжкової виставки : методичні рекомендації /
уклад. Б. І. Федорук ; відп. за вип. В. С. Білоус. – Вінниця, 2013. –
16 с.

Укладач
провідний бібліотекар

Б. І. Федорук

Відповідальний за випуск
директор бібліотеки

В. С. Білоус

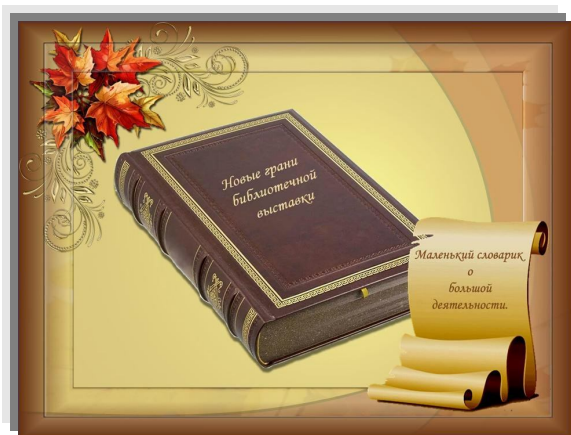
Висвітлено методичні рекомендації з технології підготовки та оформлення книжкових виставок, їх види та функції. Використано досвід роботи бібліотеки Вінницького педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Для працівників бібліотеки.

ЗМІСТ

ОРГАНІЗАЦІЯ КНИЖКОВОЇ ВИСТАВКИ.....	4
ЗАВДАННЯ, ВИДИ ТА ЗНАЧЕННЯ КНИЖКОВИХ ВИСТАВОК	5
Завдання книжкових виставок:.....	5
Види книжкових виставок:	5
ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ І ОФОРМЛЕННЯ КНИЖКОВОЇ ВИСТАВКИ ..	8
Розробка книжкових виставок.....	8
Оформлення книжкових виставок.....	8
Віртуальні виставки у бібліотеці Вінницького педагогічного університету.....	9
Список використаної літератури	12
Додатки	13

ОРГАНІЗАЦІЯ КНИЖКОВОЇ ВИСТАВКИ

Підготовка книжкових виставок в бібліотеках потребує глибокого вивчення запропонованої проблематики, вивчення джерел, нерідко різними мовами, доволі часто не тільки бібліографічного, а й ґрунтового наукового пошуку. Зрозуміло, рівень підготовки фахівців повинен бути при цьому дуже високим.

Бібліотека як ефективний соціальний інститут забезпечує розвиток інтелектуального потенціалу суспільства, здійснює інформаційно-культурний супровід її політичної і економічної модернізації, трансляцію нових ідей, знань.

Книжкова виставка має відображати її тематику, експозиція розвиватися за своєю логікою, своїм тематико-експозиційним планом. Креативність тут полягає не тільки у новому підході до використання бази знань, а насамперед, в оригінальному погляді на накопичений масив інформації, в умінні подати тему в новому ракурсі; запропонувати нові можливості розкриття. Розкриття наукової теми залежатиме від того, які документні матеріали пропонує організатор виставки. Це – довідкові видання, наукові монографії, збірники наукових праць, автореферати дисертацій та ін.; включення журнальних статей, архівних матеріалів, епістолярної спадщини, газетних матеріалів, якихось матеріальних свідчень епохи, явища, особистості і т. д. Книжковий спектр дає можливість виділити, підкреслити провідну думку експозиції. Це, свого роду, теж мистецтво, але мистецтво використання інтелектуального, наукового потенціалу.

Уся робота бібліотечних працівників, які готують книжкову виставку, спрямована на те, щоб науково-бібліографічними, рекламними засобами (у тому числі й електронними) закріпити у свідомості читача інформацію про експозицію.

Важливим творчим компонентом успіху і високої результативності книжкової виставки – є відповідний стан виставкових стендів, які відіграють унікальну роль як повноцінна мала архітектурна форма і як ідея нового підходу до переосмислення вирішення теми. Для вирішення цього питання на належному

сучасному рівні, ми пропонуємо запровадити серед бібліотек вищих навчальних закладів міста конкурс і навіть нагороди за організацію кращого стенду книжкової виставки.. На превеликий жаль, у більшості бібліотек, хоча тому і є об'єктивні причини, книжкові виставкові стенди досі нагадують обладнання складських приміщень і абсолютно не придатні для виконання креативних технологій.

ЗАВДАННЯ, ВИДИ ТА ЗНАЧЕННЯ КНИЖКОВИХ ВИСТАВОК

За допомогою виставки користувач отримує можливість ознайомитися з творами друку і фотодокументами з резервного фонду бібліотеки, а також із зібрання інших бібліотек, особистих колекцій книголюбів. Будучи частиною комплексного заходу (усного журналу, тематичного вечора, дня спеціаліста) книжкові експозиції забезпечують більш дійове поєднання візуальної і усної бібліотечної інформації.

Завдання книжкових виставок:

- розкриття фонду бібліотеки в цілому;
- висвітлення фонду конкретного підрозділу;
- презентація окремих творів друку, фотодокументів.

Види книжкових виставок:

Авторська виставка – книжкова виставка, автором якої є працівник або користувач бібліотеки. Виставки можуть бути різноманітними за ознаками, видами, проблематикою, цільовим призначенням та художнім оформленням, але вони повинні доносити до глядачів оригінальну авторську ідею.

Виставка-вікторина, виставка-кросворд. Мета виставок – привернути увагу читачів до певної теми. Їх особливість полягає у тому, що бібліотекар складає питання, відповіді на які можна знайти

у книгах, представлених на виставці. Ці питання оформляються на аркуші та розміщуються на виставці.

Виставка - дискусія. Її мета – викликати у читачів бажання подискутувати, висловити свою думку з якогось питання. На виставці повинна бути представлена література, яка висвітлює проблему з різних точок зору. Наприклад: «Іван Мазепа: людина й історичний діяч». Виставка повинна викликати у користувачів бажання поміркувати про історичні події, особистість, її діяльність та долю.

Виставка до знаменних та пам'ятних дат інформує про якусь подію, свято, надає поради та рекомендації щодо відзначення пам'ятної дати. Цікаві виставки можна зробити до Дня Святого Валентина, Дня Матері, до Дня людей похилого віку.

Виставка з актуальних проблем – найбільш популярна у бібліотеках. Її мета – привернути увагу користувачів до конкретної теми, проблеми. Завдання бібліотекаря – вибрати цікаву, «гарячу» тему. Важливо пам'ятати: чим конкретніше визначена тема, тим цікавішою може бути виставка.

Виставка-інсталяція – виставка, яка представляє собою просторову композицію, створену з різноманітних елементів – побутових предметів, промислових виробів та матеріалів, природних об'єктів, фрагментів текстової й візуальної інформації.

Виставка нових надходжень. Мета виставки – інформація читачів про нові документи – книги, диски, періодичні видання, відеоматеріали, які надійшли до бібліотеки.

Виставка однієї книги (журналу, газети, публікації) зацікавлює користувача конкретним документом через створення експозиції, яка містить інформацію, наприклад, про автора книги, його життя та творчість; про історію створення книги; про прототипів героїв твору, їх долю; літературний аналіз твору, розповіді про нього видатних людей; про екранізацію твору, розповіді режисерів та акторів про роботу над фільмом. Дуже важливо для такої виставки правильно вибрати відповідний документ: він повинен бути змістовним, цікавим, мати багатоаспектний вимір.

Виставка-хобі. Бібліотекар завжди із задоволенням допоможе читачеві знайти додаткову інформацію про його захоплення, але з

читачем можна зробити і спільну виставку Наприклад, на виставці «Авторська лялька» представити не тільки книги і статті про історію та технологію виготовлення ляльки, але й самі вироби та поради початківцям.

Виставка-експозиція – це синтез бібліотечної та музейної виставки.

Персональна виставка привертає увагу користувачів до особистості, спонукає якнайбільше дізнатися про людину. Традиційно персональна виставка містить розділи, в яких йдеться про життя особистості, її діяльність, творчий доробок.

Віртуальна виставка – синтез традиційного (паперового) та електронного подання інформації.

Виходячи із специфічних функцій книжкових виставок можна виділити:

За призначенням:

- інформаційні (виставки нових надходжень);
- рекомендаційні (тематичні);
- рекламні (про бібліотеку та їх послуги).

За обсягом документів:

- книжкова виставка;
- тематичний стелаж;
- перегляд літератури;
- цикл книжкових виставок.

За змістом:

- універсальні;
- галузеві;
- тематичні;
- персональні;
- жанрові (вірші, казки, поезія);
- меморіальні (присвячені пам'яті осіб);
- виставки однієї книги або статті.

За часом експозиції:

- постійно-діюча;
- регулярна;
- тимчасові.

ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ І ОФОРМЛЕННЯ КНИЖКОВОЇ ВИСТАВКИ

Розробка книжкових виставок

Значення для бібліотечної виставки має правильний вибір теми, місця і часу її оформлення, читацького і цільового призначення:

- Уточнення проблематики;
- Вивчення змісту проблеми;
- Вироблення концепції книжкової виставки;
- Вибір назви виставки.
- Визначення теми, читацького та цільового призначення;
- Формулювання заголовку;
- Визначення структури виставки, її тематичного плану (тематичний план – це назва теми виставки та назви її розділів);
- Підбір документів, бібліографічних посібників, предметів;
- Підбір ілюстрацій (портрет, ілюстрації з книжок, малюнки читачів, листівки, карти, схеми, репродукції картин);
- Визначення виду виставки;
- Відбір і групування документів для експозиції;
- Складання паспорту книжкової виставки.

Оформлення книжкових виставок

Дуже часто добре продумана виставка не користується попитом серед користувачів із-за поганого оформлення. Тому оформлення книжкової виставки має дуже велике значення. Тут читач має можливість не тільки побачити книги, але й взяти їх в руки. Оформлення виставки – це своєрідний дизайн. Тому потрібно:

- продумати тему виставки. Вона повинна мати читацьку адресу, тобто для кого оформлена виставка;
- підбір потрібних книг, статей та інших носіїв інформації. Перевагу надавати найновішій інформації яка має привабливий вигляд;
- розробити структуру виставки (залежить від кількості книг та місця де буде поставлена виставка)
- вибір назви виставки, назв розділів, підбір ілюстрацій, цитат, афоризмів, шрифту написання ;
- для виставки можна використати плакати, репродукції картин, портрети, різні предмети, які допоможуть передати образ людини, епохи;
- розміщувати книги по кольору, формату, розміру;
- для представлення статей потрібна картка з описом;
- для реклами виставки розклеїти об'яви, рознести запрошення.

Важливо, щоб виставка чи перегляд «вписувались» в контекст комплексного заходу: реклама, візуальна інформація - диференційована. Наочним формам передують лаконічний плакат, де вказані цільове і читацьке призначення, термін експонування, дані відсилки до відповідних частин довідково-бібліографічного апарату і книжного фонду. Бажано, щоб видані з виставки книги замінювались їх бібліографічними описами, повідомленням про те, що книга видана, що вона наявна в фонді читального залу чи інших підрозділів бібліотеки.

На основі вищевикладеного можна зробити висновок, що виставка є результатом творчої діяльності бібліотекаря. Навіть представлена наочно, доступно, оперативно, в комфортному середовищі, література буде не більше ніж показ до того часу, поки не набуде власної «душі»-концепції.

Віртуальні виставки у бібліотеці Вінницького педагогічного університету

Віртуальну виставкову діяльність бібліотеки започатковано з введенням в дію сайту бібліотеки (2007 рік).

Спочатку в бібліотеці формувались вибіркові віртуальні перегляди нових надходжень та подарункових видань бібліотеки.

Першою повноцінною віртуальною виставкою, став віртуальний тематичний блок «Михайло Михайлович Коцюбинський – його ім'я носить університет». Виставка діє й сьогодні. Вона постійно поповнюється та оновлюється. Наразі у віртуальному тематичному блоці представлено наступні матеріали:

- Біографічні дані про письменника;
- Віртуальна виставка «Коцюбинський у Вінниці»;
- Віртуальна панорама музею Михайла Коцюбинського у Вінницькому педуніверситеті;
- Велика добірка тематичних бібліографічних та вебліографічних джерел;
- Повний список творів письменника;
Інформаційно-бібліографічна добірка – Михайло Коцюбинський в електронному каталозі бібліотеки.

У планах бібліотеки – формування віртуальної книжкової полиці творів письменника та текстів публікацій про його творчість.

Практику формування вищевказаних віртуальних виставок продовжено і в наступні роки. Крім того з 2009 року ми розпочали формування віртуальних тематичних виставок до знаменних та пам'ятних дат України та світу. Серед тем виставок:

- «Книги-ювіляри 2009 р»;
- «Припадаю до ручаїв української культури»
- «Молодь світу за здоровий спосіб життя»
- «Світ книги», «Книга-любов моя», «Святковий калейдоскоп» - до Всеукраїнського дня бібліотек;
- «Українській Першокнизі – 450»;
- «Творці незалежності України : до 20-річчя проголошення Акту Незалежності України»;

В останні роки формуються біобібліографічні віртуальні виставки:

- В серії «Ювілейні дати видатних діячів зарубіжжя» – «Чарльз Діккенс – до 200 річчя з дня народження»;
- «Літописець Поділля : до 100-річчя з дня народження Михайла Стельмаха»;
- «Фундатор української опери : до 200-річчя з дня народження Семена Степановича Гулака-Артемівського»;
- «Вернадський Володимир Іванович : до 150-річчя з дня народження»

Зокрема виставка «Вернадський Володимир Іванович : до 150-річчя з дня народження» включає наступну інформацію: біографічні дані, наукова робота, творча спадщина, Вернадський і Україна, вшанування пам'яті вченого в Україні та світі, список літератури з фондів бібліотеки Вінницького педуніверситету, вебліографія про вченого, виставку видань бібліотеки про вченого з повними бібліографічними даними та анотацією.

Виставка проілюстрована значною добіркою світлин про життя та наукову діяльність вченого, про світ його захоплень та вшанування пам'яті вченого. На ній представлені висловлювання Володимира Вернадського, зокрема: «Я вірю у велике майбуття і України, й Української академії наук...», «Я впевнений в тому, що в основі геології лежить хімічний елемент — атом, і що в навколишній природі — в біосфері — живі організми відіграють першочергову, можливо головну роль. Виходячи з цих ідей виникли в нас і геохімія, і біогеохімія».

На сайті бібліотеки сформовано архів тематичних віртуальних виставок.

Кожна бібліотека має свої моделі виставок і тенденції виставкової діяльності. Все це виходить із соціальних функцій і визначає направлення експозицій виставок. Інформаційна функція – реалізується шляхом розкриття перед читачами складу бібліотечних фондів і змісту окремих видань через виставки-образи, перегляди літератури. Комунікативна функція – бібліотечні виставки забезпечують спадковість культурних традицій і досвіду за допомогою тематичних виставок. Пізнавальна функція – бібліотечні виставки стимулюють пізнавальні потреби і інтереси за допомогою даної функції, систематизують інформацію, зацікавлюють читача представленою літературою. Адаптивна функція – пропонує максимально наочний і зручний пошук необхідної інформації, особлива увага приділяється дизайну. Дозвільна функція – виставки забезпечують психологічний комфорт, складають привабливий імідж бібліотеки.

Список використаної літератури

1. Авторська книжкова виставка: творчість, задоволення подія. – Запоріжжя, 2007. – 19 с.
2. Бондаренко Я. Мрії збуваються / Я. Бондаренко // Світ дитячих бібліотек. – 2010. – № 1. – С. 6-9.
3. Вербицкая В. Роль Интернет в выставочном бизнесе / В. Вербицкая. – Режим доступа: <http://www.exroua.com/Articles/lang/ru/articleid/>
4. Виртуальные выставки. – Режим доступа: <http://www.cci.zp.ua/vexpo/ms/price.htm>
5. Дупляк Т. Интернет технології у виставковій діяльності / Т.Дупляк, Т. Ткаченко // Маркетинг в Україні. – 2008. – № 3. – С. 26-29.
6. Збаровская Н. Выставочная деятельность публичных библиотек / Н. Збаровская. – СПб., 2004. – 224 с.
7. Исследования книжного рынка Украины // Маркетинговые исследования. – 2008. – № 4. – С. 91.
8. Киселева Л. В поисках визуальной культуры / Л. В Киселева // Библиотека. – 2007.– № 4. – С. 41.
9. Кудря Л. Віртуальна книжкова виставка – нова форма популяризації документів / Л. Кудря // Бібліотечна планета. – 2009. – № 1. – С. 37-39.
10. Мужикова Е. Выставка – это всегда интересно / Е. Мужикова // Библиополе. – 2008. – № 1. –С. 40-42 ; № 2. – С. 29-30; №3. – С. 25-27; №5. – С. 28-29.
11. Основы выставочно-ярмарочной деятельности : учеб. пособие для студентов вузов / под ред. Л. Е. Стровского. – М., 2005.–287 с.
12. Сміхова Л. В. Книжкова виставка – одна з форм популяризації книги / Л. В. Сміхова // Шкільна бібліотека. – 2009. – № 3. – С.43-46.
13. Смоляницкий Б. М. Информационное обслуживание в Интернете : учеб. пособие / Б. М. Смоляницкий. – Х., 1998. – Ч. 1.– 65 с. ; Ч. 2. – 63 с.
14. Ткачук Л. Віртуальна виставка: нова послуга бібліотеки / Л. Ткачук // Вісник книжкової палати. – 2007. – С. 36-38.

Додатки

